

LUNDS UNIVERSITET

Juridiska fakulteten

Juridiska fakultetsstyrelsen

Docent Bengt Lundell

Docent Vilhelm Persson

Universitetsadjunkt Jesper Blomberg

Remiss: Låt fler forma framtiden! (SOU 2016:5)

RU2016/00088/D

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, som anmodats att yttra sig över rubricerat betänkande, får härmed avge följande yttrande, som utarbetats av docent Bengt Lundell, docent Vilhelm Persson och universitetsadjunkt Jesper Blomberg.

I betänkandet föreslås åtgärder som syftar till att öka individens engagemang, samt möjligheter till delaktighet i och inflytande över det politiska beslutsfattandet. Detta är givetvis syften som det inte går att ha invändningar emot.

Inledningsvis vill vi generellt sett betona vikten av att det ges förutsättningar för att politiska beslut fattas utifrån ett helhetsperspektiv. I praktiken är den svåraste uppgiften för beslutande församlingar ofta att utifrån begränsade resurser göra avvägningar och prioriteringar mellan olika intressen. Kommunmedlemmarnas engagemang i enskilda frågor får därför inte försvåra för de beslutande församlingarna att ta ansvar för helheten.

Härefter går vi över till att mer specifikt kommentera vissa av förslagen till lagändringar.

3 kap. 9 a § kommunallagen

Utredningen föreslår att det införs en ny 3 kap. 9 a §, enligt vilken fullmäktige ska verka för att medlemmarna har förutsättningar att delta och framföra sina synpunkter inför beslut. Utredningen förklarar att paragrafen har karaktär av en målsättningsparagraf. Vi befarar emellertid att paragrafen är alltför allmänt formulerad och att den därmed kan ge upphov till felaktiga förväntningar hos kommunmedlemmarna. Vi blir inte övertygade av behovet av en sådan målsättningsparagraf.

4 kap. 8 § kommunallagen

Av den föreslagna lydelsen framgår att om en förtroendevald upphör att vara valbar, upphör också uppdraget vid nästa fullmäktigesammanträde, till skillnad från "genast" som gäller i dagsläget. Juridiska fakultetsstyrelsen avstyrker förslaget. Det är enligt fakultetsstyrelsens uppfattning väsentligt att reglerna om val och uppdrag är tydliga. Utredningens förslag innebär att tidpunkten för uppdragets upphörande blir obestämd.

4 kap. 15 b § kommunallagen

Utredningen föreslår vidare införandet av en ny 4 kap. 15 b § KL. Fullmäktige föreslås få besluta att en förtroendevald som fullgör sitt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid får ledigt från uppdraget under en tidsbegränsad period för att vara föräldraledig. Detsamma gäller en sådan förtroendevald som på grund av sjukdom har nedsatt arbetsförmåga. Om en förtroendevald får ledigt ska

fullmäktige besluta hur lång tid ledigheten ska vara och om ekonomiska förmåner enligt 14 § ska utgå under ledigheten. Fullmäktige får utse en ersättare för den förtroendevalde under ledigheten.

De regler som gäller ledighet från uppdrag som riksdagsledamot har varit en förebild för utredningens förslag. Till skillnad från dessa bestämmelser har emellertid grunderna för ledighet begränsats till föräldraledighet och nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom. Vi hade önskat en mer utförlig diskussion angående denna begränsning. Exempelvis hade det varit tänkbart att även nedsatt arbetsförmåga på grund av en olycka skulle kunna utgöra grund för ledighet. Vidare hade vi gärna sett mer diskussion angående vilka slags ekonomiska förmåner som skulle kunna bli aktuella under ledigheten. För många kommunmedlemmar är det nog en rimlig utgångspunkt att förmåner inte utgår till någon som inte utför något uppdrag, samtidigt som det på arbetsmarknaden inte är ovanligt att arbetsgivare exempelvis betalar viss lön även under föräldraledighet.

4 kap. 15 c § kommunallagen

Utredningen föreslår att det införs en ny paragraf, vilken stadgar att kommuner och landsting ska verka för att de förtroendevalda ska kunna fullgöra sina uppdrag under trygga och säkra former. Paragrafen anges ha karaktär av målsättningsbestämmelse. I likhet med den föreslagna 3 kap. 9 a §, blir vi inte övertygade om behovet av en sådan vagt formulerad bestämmelsen.

Lag om försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder vid kommunala val och kommunala folkomröstningar

Utredningen föreslår en ny lag om försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder. Fakultetsstyrelsen avstyrker förslaget. Rösträttsåldern är sedan länge kopplad till myndighetsåldern och möjligheten att väljas till förtroendeuppdrag. De skäl utredningen redovisar är enligt fakultetsstyrelsens uppfattning inte tillräckliga för att frångå dessa grundläggande principer.

Enligt delegation

Jesper Blomberg

Bengt Lundell

Vilhelm Persson